

PROJEKAT FINANSIRA
EUROPSKA UNIJA

<http://www.fondacija-cure.org>

Foundation for Women's Empowerment
Bosnia and Herzegovina
Fondacija za osnaživanje žena
Bosna i Hercegovina

PROJEKAT IMPLEMENTIRAJU
FONDACIJA CURE I FONDACIJA ZA OSNAŽIVANJE ŽENA

AKCIJONI PLAN – AGENDA POTREBA ŽENA SA POSEBNIM FOKUSOM NA MANJINSKE I MARGINALIZOVANE GRUPE U OPŠTINI VAREŠ

KREIRALA: AJNA JUSIĆ, FONDACIJA CURE

Novembar 2020. godine

Informacije o projektu “Ženska prava - Agenda za pozitivne promjene”

Dvogodišnjim projektom “Ženska prava - Agenda za pozitivne promjene” u BiH, koji finansira Evropska unija u sklopu Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava u Bosni i Hercegovini, a realizuje Fondacija CURE (CURE) i Fondacija za osnaživanje žena (FWE), namjeravamo doprinijeti promociji i poštivanju ženskih prava, te doprinjeti iskorjenjivanju diskriminacije žena sa posebnim fokusom na marginalizovane i manjinske grupe žena u deset (10) opština. Projekat predstavlja izvanrednu priliku za pokretanje mehanizama u nastavku praktičnog rada oko ljudskih prava žena pripadnica manjinskih i marginaliziranih grupa, kroz organizaciju zajedničkih treninga, implementaciju uporedivih aktivnosti i razmjenu dobre prakse među akterima i zainteresiranim stranama.

Ciljevi projekta su direktni doprinos u promociji poštivanja ženskih ljudskih prava, i povećanje društveno-ekonomске inkluzije žena i djevojčica pripadnica manjinskih i marginaliziranih grupa, kroz jačanje njihovih kapaciteta i kreiranje konkretnih akcija za borbu protiv diskriminacije, rasizma i ksenofobije, te rješavanje pitanja njihovih ljudskih prava u BiH.

Projekt ima integrисани pristup u cilju rješavanja problema marginalizacije, isključenosti i diskriminacije žena pripadnica manjinskih i marginaliziranih grupa u Bosni i Hercegovini (BiH) koje se suočavaju s nepovoljnim položajem i koje su izložene siromaštvu, diskriminaciji i predrasudama i u velikoj mjeri su isključene iz procesa donošenja odluka na različitim nivoima.

UVODNI KONTEKST – OPŠTINA VAREŠ

Općina Vareš je u sastavu Zeničko-dobojskog kantona iako je prema prirodnim, geografskim, tradicionalnim, ekonomskim i drugim kriterijima upućena na sarajevsku regiju, odnosno na Kanton Sarajevo. Smještena na 829 metara nadmorske visine u srednjem dijelu Bosne i Hercegovine. Kroz općinu protiče rijeka Stavnja, a okružena je planinama Zvijezda i Perun i masivima Kapija i Stijene. Općina Vareš graniči sa općinama Breza (dužina granice 12 km), Visoko (7 km), Kakanj (17 km), Olovo (34 km), Zavidovići (11 km), i Ilijaš (19 km). Granica s općinom Ilijaš je ujedno i granica sa Sarajevskim kantonom, a udaljenost od Grada Sarajeva je 45 km. Površina općine iznosi 390 km².

Prema rezultatima popisa iz 2013. godine u općini Vareš živjelo je 8.892 stanovnika, što predstavlja 2,4% stanovnika Zeničko-dobojskog kantona, odnosno 0,40% stanovnika FBiH. Stanovništvo općine Vareš živi u 3.582 domaćinstva, što znači da je prosječna veličina domaćinstva 2,5. Broj stanovnika u općini Vareš, poredeći popis iz 2013. godine sa prethodnim popisom iz 1991. godine, umanjen je za 13.331 stanovnika, što je za 60% manje.¹

Prosječna gustoća naseljenosti na teritoriji općine Vareš iznosi 22,79 stanovnika/km², što je znatno niža naseljenost u odnosu na prosjek FBiH, koji iznosi 89,5 stanovnika/km², kao i u odnosu na prosječnu gustoću naseljenosti u Zeničko-dobojskom kantonu koja iznosi 106,7 stanovnika/km².

Prema raspoloživim podacima u periodu od 2011. do 2015. godine uočen je negativan prirodni priraštaj. Prema rezultatima Popisa stanovništva 2013. Godine, broj rođenih u toj godini u općini Vareš bio je 46, dok je broj umrlih 146. Natalitet je 5,2 dok je mortalitet 16,4. Stopa prirodnog priraštaja za općinu Vareš je izrazito negativna i iznosi -11,2. Stopa prirodnog priraštaja na nivou Zeničko-dobojskog kantona je 1,2.²

Veliki broj mjesnih zajednica na području općine Vareš udaljen je 18-24 kilometra od središta grada. Nekoliko lokalnih zajednica u potpunosti je naseljeno povratničkom populacijom. Postoje primjeri lokalnih zajednica u kojima je manji broj povratnika u odnosu na predratno stanovništvo, što takođe utiče na položaj žena u tim lokalnim zajednicama, imajući u vidu da nema redovnih autobusnih linija i komunikacija je otežana.³

¹ Strategija razvoja općine Vareš 2017–2026. godine, <https://www.vares.info/sites/default/files/>, 2016, str. 8

² Strategija razvoja općine Vareš 2017–2026. godine, <https://www.vares.info/sites/default/files/>, 2016, str. 9

³ Informacija obezbjeđena od Centra za socijalni rad Vareš, 20.11.2020.

Prema istraživanju „Pozicija, uključenost i prava žena koje pripadaju manjinskim i marginaliziranim grupama u Bosni i Hercegovini“⁴ navedeni su najistaknutiji problemi Opštine Vareš i to:

Najveći problemi s kojim se žene u ovom području suočavaju su socio-ekonomski, odnosno nezaposlenost i nemogućnost plasiranja vlastitih proizvoda na tržište. Loša socijalno-ekonomска situacija u Varešu i samim time općeniti nedostatak radnih mesta, posebno otežava pronalazak zaposlenja ženama. Postojeći zakoni, politike i aktivnosti na lokalnom nivou postoje samo na papiru, ali situacija je u stvarnosti sasvim drugačija, prioritet u zapošljavanju žena postoji samo i isključivo kao politička odluka ili na osnovu stranačke pripadnosti, pri čemu najveći uticaj imaju nepotizam, odnosno zapošljavanje po porodičnoj osnovi. Ova loša pozicija žena prelila se i u oblast obrazovanja. Tako, najčešći problemi u pristupu obrazovanju jesu nedostatak finansijskih sredstava za nastavak obrazovanja, loš izbor srednjeg obrazovanja za djevojčice i žene i velika udaljenost koju osoba mora preći da bi došla do obrazovnih ustanova.

U pristupu zdravstvenoj zaštiti, najveći problem je nedostatak ambulanti u ruralnim područjima i velika udaljenost od njih. Takođe, sam objekt nije adekvatno opremljen medicinskom opremom i ne postoje liječnici specijalisti, a žene su prisiljene putovati u Zenicu kako bi dobile odgovarajuću liječničku pomoć. Osim toga, mnoge žene nemaju zdravstveno osiguranje zato što ga nisu ostvarile po ugovoru o radnom odnosu niti se Opština obavezala da marginalizirane skupine moraju imati zdravstveno osiguranje bez obzira na radni odnos. U proteklih nekoliko mjeseci više je žena kontaktiralo Udruženje „Zvjezdangrad“ kako bi prijavilo zloupotrebu liječničkog položaja (seksualno uzneniranje) nakon čega je Udruženje trebalo poduzeti procese prijave osoba koje su vršile zloupotrebu položaja.

U pristupu sistemu socijalne zaštite, najveći problem je loše informiranje, nepružanje adekvatne pomoći od strane ustanove i njihovo nerazumijevanje pozicije marginaliziranih žena. Stambeno zbrinjavanje istaknuto je kao jedan od većih problema u općini.

Centar za socijalni rad nema posebne programe namijenjene marginaliziranim ženama. Sve usluge se pružaju korisnicima/ama u skladu s individualnim potrebama i procjenama. Kako navode, zbog svakodnevnih migracija, mogu postojati pojedinačni slučajevi žena koje pripadaju marginaliziranim i manjinskim grupama koje ne znaju za rad institucije. Međutim, Centar aktivno radi s predstavnicima/ama lokalnih zajednica, sarađuje s drugim institucijama, vrši redovne terenske posjete i radi na informiranju putem lokalnih radio stanica i drugih medija. Što se tiče saradnje sa drugim institucijama, imaju dobru komunikaciju kada je riječ o detektovanju pojedinačnih slučajeva, kao i saradnju u pružanju određenih oblika socijalne zaštite.

⁴ Istraživanje provele: Aida Malkić i Emina Bošnjak

U aktima / propisima koje su usvojili načelnik općine i Općinsko vijeće Vareš, kao nadležna tijela u lokalnoj zajednici, utvrđene su smjernice o ravnopravnosti spolova. Uspostavljeno je stalno radno tijelo Općinskog vijeća sa nadležnostima utvrđenim Poslovnikom o radu Općinskog vijeća - Komisija za zaštitu ljudskih prava i sloboda, predloške, prijedloge i jednakopravnost spolova. Takođe, od ukupnog broja zaposlenih u općini Vareš, 50% čine žene, a sličan omjer se može naći u i drugim javnim institucijama i javnim preduzećima koje je osnovala općina.

Opština nema posebne programe, planove ili strategije za rodnu ravnopravnost, ali su u svim dokumentima usvojenim na opštinskom nivou uspostavljene obaveze o poštivanju zastupljenosti žena i njihovom aktivnom učešću u radu upravnih organa i organa upravljanja u javnim institucijama, javnim preduzećima i u tijelima Općinskog vijeća. Međutim, nema dovoljno raspoloživih podataka kako bi se ova tvrdnja potvrdila. Lokalna ženska organizacija Zvjezdangrad nema relevantne informacije kada je u pitanju planiranje projekata koji uključuju marginalizirane žene jer su takve informacije u općinskim strukturama vrlo nedostupne.

Kada se planira raspodjela budžeta, općinske vlasti ne konsultiraju se s ženskom organizacijom kako bi uzeli u obzir potrebe marginaliziranih žena. To je potvrdila i organizacija Zvjezdangrad. Iz općinskih struktura vlasti ili drugih institucija nikada ih nisu konsultirali pri izradi projekata ili slično. Međutim, kako navode, općina u izradi projekata na nivou lokalne zajednice kroz strategije (Strategije razvoja omladinske politike, Strategije socijalne politike, Strategije razvoja turizma, kulture i sporta i Strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje) pruža mogućnost ženama i muškarcima da apliciraju za budžetska sredstva potrebna za realizaciju njihovih projekata u iznosu koji odrede načelnik općine i nadležna služba. Sredstva za udruženja, klubove, obrazovanje isl. su takođe planirana u općinskom budžetu.

Implementirano je jako malo projekata za poboljšanje položaja žena u ovoj općini, a rezultati su upitni kada su u pitanju marginalizirane žene. Uglavnom, žene su uspjele, na svoju inicijativu i kroz udruženja, da privuku pažnju javnosti i da ostvare finansijsku dobit kroz organizaciju bazara. Općina to koristi i u velikoj mjeri se oslanja na ženske organizacije da popune praznine kada je u pitanju organiziranje aktivnosti za žene u zajednici.

U zaključku, najveće potrebe koje su identificirane u ovoj zajednici su ekonomsko osnaživanje, obrazovanje (koje omogućava prekvalifikaciju) i bolji pristup zdravstvenoj zaštiti. Stoga je neophodno provoditi programe i aktivnosti za ispunjavanje ovih potreba.

Predstavnici institucija i civilnog društva sa područja Opštine Vareš su dali svoj doprinos prilikom čega su se učestvovali u kreiranju, mapiranju i rješavanju problema sa kojima se suočavaju marginalizirane žene u ovoj opštini. Pored toga, u svrhu kreiranja akcionog plana urađena je detaljna

analiza opštinskih i drugih institucionalnih strategija. Institucije, organizacije i kreatori strategija koji su bile dio ovog procesa su: Centar za socijalni rad Vareš, Dom zdravlja, Opština Vareš, Biro rada Vareš i Udruženje Zvjezdangrad.

Na osnovu doprinosa predstavnika Opštine Vareš, Doma zdravlja Vareš, Biroa rada Vareš, te Centra za socijalni rad vareš i Udruženja žena Zvjezdangrad, definisani su sljedeći problemi:

- **ZDRAVSTVENA ZAŠTITA:** nizak kvalitet primarne zdravstvene zaštite, problem koordinacija timova porodične medicine, nedostatak ambulanti u ruralnim područjima, skromna društvena svijet o važnosti specijaliziranih zdravstvenih pregleda za žene i samom korištenju pregleda iz domena specijalizirane zdravstvene zaštite;
- **SOCIO-EKONOMSKI STATUS MARGINALIZIRANIH ŽENA:** nezaposlenost i ekomska nestabilnost žena (Stanje broja nezaposlenih osoba na evidenciji Biroa rada Vareš na dan 31.oktobar 2020. je 947, a od toga žena je 536.) Pored toga, društveni problem opštine Vareš je strah od neuspjeha i nemogućnosti opravdavanja poticajnih sredstava što upućuje na problem manjka obrazovanja;
- **SISTEM SOCIJALNE ZAŠTITE I NASILJE NAD ŽENAMA:** sistem informisanja i adekvatna podrška marginaliziranim grupama;
- **INFRASTRUKTURA:** loše stanje ulica i lokalnim puteva;
- **NEDOVOLJNA SARADNJA IZMEĐU OPŠTINE I MARGINALIZOVANIH ŽENA IZ RURALNOG PODRUČJA**

U nastavku tabelarni prikaz šireg konteksta koji je predstavljen kroz oblasti kao što su zdravstvo, socio-ekonomski položaj žena, sistem socijalne zaštite i infrastruktura s jasno definisanim mjerama i indikatorima za provođenje aktivnosti.

1. OBLAST – ZDRAVSTVO				
1.1.MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Poboljšanje kvaliteta primarne zdravstvene zaštite s fokusom na bolju	2020-2024	Dom zdravlja, Opština Vareš, Ministarstvo zdravstva	Potrebno je da predstavnici Doma zdravlja upute inicijativu Opštini Vareš za	Budžetska sredstva Opštine Vareš i Ministarstva zdravstva Zeničko

koordinaciju timova porodične medicine.		Zeničko dobojskog kantona.	dodjelu sredstava o poboljšanju kvalitete zdravstvene usluge;	dobojskog kantona;
1.2 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Aktivno provođenja kampanja o važnosti specijaliziranih zdravstvenih pregleda za žene pregleda i samom korištenju pregleda iz domena specijalizirane zdravstvene zaštite	2020-2024	Dom zdravlja Opština Vareš Ministarstvo zdravstva Zeničko dobojskog kantona Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko dobojskog kantona Organizacije civilnog društva	Potrebno je uraditi analizi problema od strane Doma zdravlja Vareš pri čemu je ustanovljen problem nedostatka svijesti o važnosti pregleda. Udruženja žena trebaju uputiti Opštini Vareš za dodjelu sredstva za rješavanje ženskih pitanja na području opštine Vareš.	Budžetska sredstva Opštine Vareš i Ministarstva zdravstva Zeničko dobojskog kantona;
1.3 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Rješavanja problema nedostatka ambulanti u ruralnim područjima Opštine.	2020-2026;	Opština Vareš, Kantonalna vlada Zeničko dobojskog kantona Predstavnici mjesnih zajednica	Građani/ke trebaju uputiti prijedloge Načelniku Opštine i opštinskom vijeću o donošenju odluke o ravnopravnoj raspodjeli Opštinskih sredstva.	Budžetska sredstva Opštine Vareš Kantonalne vlade Zeničko dobojskog kantona
2. OBLAST – SOCIO-EKONOMSKI STATUS MARGINALIZIRANIH ŽENA				
2.1 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJE	FINANSIJE
Edukacija žena koje pripadaju marginaliziranim skupinama u svrhu	U kontinuitetu	Opština Vareš, Biro rada, Organizacije civilnog	Potrebno je da Udruženje žena uputi dopis Opštini i Opštinskom vijeću sa	Opština Vareš Biro rada Opštinsko vijeće

ekonomskog osnaživanja i poticaja žena za korištenje Programa za sufinansiranje i samozapošljavanje koji se redovno objavljaju svake godine.		društva;	zahtjevom uvrštanja sredstava za Udruženja kroz budžetski plan za narednu godinu. Potrebno je provesti aktivnu promociju Programa o zapošljavanju i sufinansiranju;	Organizacije civilnog društva Donatori/ke
3. OBLAST – SISTEM SOCIJALNE ZAŠTITE I NASILJE NAD ŽENAMA				
3.1 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Unapređenje postojećih usluga socijalne zaštite za osjetljive društvene grupe građana kroz povećanje obima i kvaliteta usluga za marginalizirane grupe.	2020-2024	Opština Vareš, Centar za socijalni rad, Dom zdravlja Vareš, Predstavnici mjesnih zajednica Organizacija civilnog društva	Potrebno je unaprijediti postojeće usluge socijalne zaštite; Centar za socijalni rad provodi procese praćenja i dostavljanja izvještaja Opštini Vareš, odnosno Opštinskom vijeću; Kreirana strategija razvoja i unapređenja socijalne zaštite za opštinu Vareš, ali je potrebno raditi na kvalitetnijoj implementaciji strategije.	Budžet Federacije BiH; Budžet Zeničko dobojskog kantona; Budžet Opštine Vareš;
3.2 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Povećanje kvaliteta usluga socijalne zaštite	2020-2024	Opština Vareš, Centar za socijalni rad, Dom zdravlja Vareš, Predstavnici mjesnih	Potrebno je povećanje kvaliteta usluge socijalne zaštite kroz obezbjeđivanje uslova za pluralizam	Budžet Federacije BiH; Budžet Zeničko dobojskog kantona; Budžet Opštine Vareš;

		zajednica Organizacija civilnog društva	pružalaca usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou, razvijanjem adekvatnih mehanizama i unapređenjem saradnje između javnog, privatnog i nevladinog sektora.	
3.3 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Povećanje aktivnog učešća korisnika u procesima rješavanja problema, te poboljšanje njihove integracije u zajednicu.	2020-2024	Opština Vareš, Centar za soscijalni rad, Dom zdravlja Vareš, Predstavnici mjesnih zajednica Organizacija civilnog društva	Potrebno je kreirati plan aktivnijeg uključivanja korisnika usluga socijalne zaštite u procese rješavanja svojih problema i njihova puna integracija u zajednicu kroz programe jačanja socijalnih kompetencija najosjetljivijih društvenih grupa.	Budžet Federacije BiH; Budžet Zeničko dobojskog kantona; Budžet Opštine Vareš;
3.4 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Senzibilisanje javnosti za samoprepoznavanje i prepoznavanje osoba u stanju socijalne potrebe.	2020-2024	Opština Vareš, Centar za soscijalni rad, Dom zdravlja Vareš, Predstavnici mjesnih zajednica Organizacija civilnog društva	Potrebno je aktivno provoditi kampanju koja ima za cilj senzibilizaciju javnosti samoprepoznavanje i prepoznavanje osoba u stanju socijalne potrebe.	Budžet Federacije BiH; Budžet Zeničko dobojskog kantona; Budžet Opštine Vareš;
3.5 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Kontinuirane edukacije stručnih saradnika u svrhu	2020-2024	Opština Vareš, Centar za soscijalni rad,	Centar za soscijalni rad u saradnji sa Opštinom Vareš	Budžet Federacije BiH; Budžet Zeničko dobojskog

poboljšanja kvaliteta u radu.		Dom zdravlja Vareš, Predstavnici mjesnih zajednica Organizacija civilnog društva	treba aktivno raditi na dodatnoj edukaciji stručnih saradnika radi postizanja boljeg kvaliteta u radu.	kantona; Budžet Opštine Vareš;
3.6 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Informisanje i edukovanje javnosti za smanjenje diskriminacije posebno osjetljivih grupa i aktiviranje svih odgovornih činilaca iz javnog, privatnog i civilnog sektora u ovom pravcu.	2020-2024	Opština Vareš, Centar za soscijalni rad, Dom zdravlja Vareš, Predstavnici mjesnih zajednica Organizacija civilnog društva	Važno je kreirati plan i program promocije koji ima za cilj informiranja javnosti o jednakosti osjetljivih grupa u odnosu na ostale građane/ke sa svrhom smanjenja diskriminacije posebno osjetljivih grupa.	Budžet Federacije BiH; Budžet Zeničko dobojskog kantona; Budžet Opštine Vareš;
3.7 MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Smanjenje siromaštva žena koje pripadaju marginaliziranim skupinama.	2020-2024	Opština Vareš, Centar za soscijalni rad, Dom zdravlja Vareš, Predstavnici mjesnih zajednica Organizacija civilnog društva	Važno je aktivnije pristupiti rješavanju problema siromaštva žena kroz kreiranje plana i programa o ekonomskom osnaživanju žena.	Budžet Federacije BiH; Budžet Zeničko dobojskog kantona; Budžet Opštine Vareš;
4. OBLAST – INFRASTRUKTURA				
4.1. MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Poboljšanje stanja ulica i lokalnih puteva Opštine vareš	2020-2026	Opština Vareš	Potrebno je kreirati plan za provođenje projekata i mjera u okviru Strategije razvoja opštine Vareš s fokusom na	Budžet Federacije BiH; Budžet Zeničko dobojskog kantona; Budžet Opštine Vareš;

			poboljšanje kvaliteta infrastrukture	
5. OBLAST – NEDOVOLJNA SARADNJA IZMEĐU OPŠTINE I MARGINALIZOVANIH ŽENA IZ RURALNOG PODRUČJA				
5.1. MJERA	ROK	ODGOVORNA INSTITUCIJA	INDIKATOR PROVOĐENJA	FINANSIJE
Uspostavljanje transparentne saradnje između opštinskih organa i žena iz ruralnih područja.	2021.-2022.	Opština Vareš Nadležne Mjesne zajednice (MZ) Organizacije civilnog društva	<p>Upozlen/a potparol/ka za odnose s javnošću pri opštinskim organima vlasti koji bi radio/la na informisanju prema mjesnim zajednicama i lokalnim udruženjima o tekućim aktivnostima i programima opštine Zavidovići.</p> <p>Dostavljanje jednom mjesечно ili po potrebi svih tekućih informacija o programima i aktivnostima opštine na MZ</p> <p>Organizirani sastanci u MZ s ciljem da se informišu žene i pripadnice marginalizovanih grupa, osobito žene iz ruralnih područja.</p>	Budžet Opštine

Zagovarački plan Udruženja žena Zvjezdangrad sa ZAKLJUČCIMA i PREPORUKAMA

Udruženje žena „Zvjezdangrad“ ima jako dobru saradnju kako s ostalim organizacijama tako i sa predstavnicima/cama vlasti što se pokazalo dobro u kontekstu mapiranja problema u ovoj lokalnoj zajednici. Neke prioritetne oblasti i problemi nažalost nisu definisane u Strategiji razvoja Opštine Vareš 2017-2026.⁵ Aktivistkinje Fondacije CURE i Fondacije za osnaživanje žena će u narednom periodu pratiti/vršiti monitoring i pružiti podršku u procesima zagovaranja i lobiranja za poboljšanje položaja žena u Varešu.

Udruženje žena Zvjezdangrad je trebalo biti uključeno u kreiranje Strategije razvoja Opštine Vareš s obzirom da je strategija kreirana za period od 2017 do 2026 pri čemu su se uskrtile mogućnosti za poboljšanje položaja marginaliziranih žena za naredni period. Svakako bi bilo dobro da se izvrši i monitoring implementacije aktuelne strategije – preporuka da udruženje inicira ovaj monitoring kroz predstavnike/ce Općiskog vijeća. Pored toga, preporuka je da Opština u narednom kreiranju Strategije razvoja uključi Udruženja žena.

1. Općina Vareš i Općinsko vijeće bi trebali prikupiti relevantne podatke o položaju marginaliziranih žena u lokalnoj zajednici, posebno povratnica, izbjeglica i samohranih majki. Također bi trebali da rade na poboljšavanju komunikacije i olakšavanju pristupa socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti marginalizovanih žena.
2. Pored toga, potrebno je usvajanja lokalnog akcionog plana za prevenciju nasilja u obitelji i rodno zasnovanog nasilja.
3. Promocija i kampanje za osvještavanje građana/ki Vareš o problemu rodno zasnovanog nasilja, te suzbijanje diskriminacije žene s fokusom na marginalizovane grupe žena.
4. Usvajanje mjera iz oblasti zdravstvene zaštite, osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenom sistemu svim građanima i građankama Opštine Vareš.
5. Opština Vareš i Općinsko vijeće bi trebali usvojiti model rodno ravnopravnog budžetiranja s obzirom da udruženja žena nemaju dovoljno podrške od strane opštine prilikom dodjele sredstava za ostvarivanje svojih potreba i ciljeva.
6. Opština Vašer bi trebala ozbiljnije pristupiti rješavanju problema iz oblasti infrastrukture jer problemi iz ove oblasti direktno utiču na povećanje potreba marginaliziranih žena, ali i ostalih građana/ki iz oblasti zdrastvene zaštite.

⁵ Strategija razvoja Opštine Vareš: vares.info/sites/default/files/Strategija%20razvoja%20Vares%202017%20-%202026.pdf (20.11.2020)

Zagovarački plan aktivnosti Udruženja žena Zvjezdangrad za period 2020.-2022. godine

1. Udruženje žena Zvjezdangrad treba uputiti zahtjev za sastanak sa Načelnikom Opštine na kojem će potaknuti pitanja važnosti kreiranja analize sa relevantnim podacima o marginaliziranim ženama na području Opštine Vareš. Pored toga, Udruženje treba pokrenuti pitanje rodno ravnopravne raspodjele opštinskog budžeta, te skrenuti pažnju da bužetski plan opštine za narednu godinu izdvoji sredstva za projekte udruženja žena.
2. Udruženje treba aktivnije učestvovati u planiranju i kreiranju programa za marginalizirane grupe. Potrebno je da Udruženje lobira kod predstavnika Centra za socijalni rad da se kreira kampanja za osvještavanje građana/ki Vareš o problemu rodno zasnovanog nasilja, te suzbijanje diskriminacije žene s fokusom na marginalizovane grupe žena.
3. U narednom periodu Udruženje žena u saradnji sa Domom zdravlja u Varešu treba organizovati kampanju o važnosti korištenja usluga specijalizirane zdravstvene zaštite. Pored toga, u saradnji Udruženja sa Domom zdravlja potrebno je uputiti zahtjev Zavodu za zdravstvo Zeničko dobojskog kantona za hitno rješavanja problema zdravstvenog osiguranja marinaliziranih žena. Ovak zahtjev treba prije svega biti podržan od strane Načelnika Opštine Vareš.
4. U saradnji sa Birom rada Udruženje treba sudjelovati u kreiranju promocije o Programima o zapošljavanju i sufinansiranju u svrhu ekonomskog osnaživanja marginaliziranih žena, te poticanja na korištenje programa

PROJEKAT FINANSIRA
EUROPSKA UNIJA

Foundation for Women's Empowerment
Bosnia and Herzegovina
Fondacija za osnaživanje žena
Bosna i Hercegovina

PROJEKAT IMPLEMENTIRAJU
FONDACIJA CURE I FONDACIJA ZA OSNAŽIVANJE ŽENA

“Ovaj akcioni plan je uraden uz finansijsku pomoć Europske unije. Sadržaj akcionog plana je isključiva odgovornost autorice Ajne Jusić, i nužno ne predstavlja stanovište Europske unije.”